

בענינא דיומא

שהם ידעו שהעולם עומד עליהם, עליהם קיימא עלמא. לימוד התורה, זה הדבר מה שמגן עלינו, זה הגן עלינו תמיד

תנומת עולם התורה: מנהיג הדור רבינו מרן הגר"ד לנדו שליט"א במשאות בכינוסים להפריח את מוסדות התורה והקירוב

בשיאו של סדר הכנה לאלפי בני ישיבות קטנות העולים לישיבות גדולות שנערך ע"י ארגון דרשו, צפו בחרדת קודש בשו"ת הדרכה ממנהיג הדור רבינו מרן שליט"א למעמד. – להלן השו"ת:

הרב אולמן: בכל שנה יש כינוס גדול מאוד לבחורי ישיבות משיבות קטנות שעולים לישיבה גדולה. כמה אלפים, זה זמן שהם מוכנים לשמוע. ואנחנו רוצים לשאול כמה שאלות שהרב יענה ובחורים יראו את זה.

רבינו: אפשר, לפי הענין נראה.

שאלה: הראש ישיבה סיפר כמה פעמים בשם רבי משה דויטש, שהוא היה אומר על החזון איש סיפור קצר שהוא ארוך מאוד, שהחזון איש למד ולמד ושוב למד, ולמד ולמד. והרבה קיבלו מהסיפור הזה הערכה איך החיים צריכים להיראות. אבל רוצים קצת להרחיב את המילים. הכוונה היא שהייתה התמדה בלי הרף, שהוא למד מעת לעת, או הכוונה שהוא היה מונח תמיד בלימוד, את ההתמסרות ללימוד?

רבינו: שני הדברים נכונים. התמדה ושקיעות. התמדה כזאת שגם כשהספר לא פתוח, תמיד היה לימוד נגד עיניו.

הרב אולמן: כל בחור, כל לומד שואף לזכות לטעם בלימוד, למתיקות בלימוד. השאלה, מה הדרך לזכות לזה? לשמוח בלימוד, ללמוד בהתמדה, להיות שקוע כל הזמן, או להתפלל, לבקש רחמים ממי שהחכמה שלו לזכות לטעם בלימוד.

רבינו: הכל טוב, כל דבר טוב, כל דבר מועיל.

שאלה: מה הדבר העיקרי שהוא משפיע בנושא של טעם בלימוד?

רבינו: מה שהכי משפיע? תפילה זה בקשה מהשם. אם השם נותן לו אז יש לו, אם לא אז לא. זה בקשה, זה לא דרישה, לא אומר 'תתן לי', מבקשים.

שאלה: לבקש רחמים?

רבינו: השם מבטיח שברוב חסדו הוא יענה לו, מבקשים שיענה לו.

שאלה: אז הראש ישיבה אומר שההשתדלות העיקרית זה בתפילה?

רבינו: כן. ובפרט בשקיעות בלימוד, שהוא מונח. העניין שהלימוד יהיה מונח. שיהיה מונח בדברים של הלימוד שהוא לומד. אם יראה דבר, גם דברים שהם מיוחדים, הוא רואה בלימוד, יחשוב על דברים מיוחדים, מחודשים.

שאלה: להדגיש את זה שזה מחודש? לשים לב?

רבינו: מי שרואה את הרמב"ן של ברי ושמא, ברי ושמא ברי עדיף, ומועיל תפיסה לשיטה שסוברת שתקפו כהן מועיל. אז הוא חושב מה הרמב"ן אומר כאן. לא, זה לא ככה, אם זה דרך אגב, זה פורח לו מכאן לכאן. פעם דיברנו על זה, הקצות החושן ועוד. אז הוא רואה דברים חדשים, או אפילו דברים שהם כן מובנים בזה, דברים שהוא לא חשב עליהם קודם. כל דבר בלימוד, כמו שאמר החפץ חיים, צריכים לשאול מה הייתי אומר לולי זה? זה כלל גדול של החפץ חיים, זה כתוב כבר בראשונים. מה הייתי אומר לולי זה? מה כתוב כאן?

ואם דבר מיוחד, אז כמו שאמר הבריסקער רב, שהיה צעיר והיה מסתכל בספר של הרוגוצ'ובר, ושאל אותו אבא שלו, מה אתה רואה שמה? בקיאות גדולה! לא, הוא לא ענה ככה. הוא יודע להיעצר טוב, להיעצר בלימוד. אז הוא אמר כן, זה הוא למד אצל אבא שלי הבית הלוי. ויש גם עוד דבר, שדבר שמחודש מאוד, שלא חשבנו עליו ופתאום מתעורר לנו דבר חדש, צריך שידלק חשמל בעיניים. לא שיהיה ככה, יהיה ככה, אם זה המצאה נפלאה של רבי עקיבא אייגר שהוא פותח את העיניים. רבי עקיבא אייגר הכל זה. לא שייך לא להתייחס [לדברים] יהיה ככה, יהיה ככה, למי אכפת. כן. התפעלות. כל דבר מחודש שלא חשבנו עליו, וזה מעורר.

שאלה: בחור שעולה מישיבה קטנה לישיבה גדולה, אז זה מעבר, עד היום היה צוות שמשיג על מה שהוא עושה, מהיום הוא נהיה עצמאי, הוא מרגיש...

במעונו של מנהיג הדור מרן שליט"א התכנסו גדולי ישראל לאסיפה מיוחדת להצלת ילדי קרן ההסעות

במרכז המעמד האזינו בחרדת קודש למשא מנהיג הדור מרן שליט"א:

ברשות מרנן ורבנן שליט"א

כולם יודעים שכל דבר שיש לו תוצאות, פירות ופירי פירות, החובה להיזהר בו כפולה, כי אם הדבר יצליח זוכים בכל הפירות שבו, ואם חלילה לא יצליח, הפירות ופירי פירות צומחים בצורה לא טובה, והנזק הוא גדול והאחריות עצומה.

'קרן הסעות' אשר במשך שנים, דואגים לכך שכל ילדי ישראל החפצים ללמוד בחינוך תורני יוכלו לעשות זאת, ומאות רבות מהילדים הללו, ממשיכים את חוק לימודיהם בישיבות הקדושות, ומקיימים בתים של תורה, ודורות של בני תורה ושומרי מצוות מתרבים בזכות זה, וזאת מלבד ההשפעה הגדולה של אותם ילדים על הוריהם ומשפחותיהם שמתחזקים בשמירת מצוות, כתוצאה מלימודו של בנם במוסד תורני, ולא אחת משפחותיהם נהפכים למדקדקים בקלה כבחמורה.

'קרן הסעות' קיימת אך ורק מתרומות נדיבי לב, וברור הדבר שזכותם היא כפולה ומכופלת כיון שהקרן עושה פירות ופירי פירות של בניו של מקום העובדים אותו בכל לבבם ובכל נפשם.

יה"ר שכל נדיבי הלב התורמים והמסייעים יזכו לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, ורוב שלום ושלוחה באהלם כל הימים לאורך ימים טובים, עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

בראשות מנהיג הדור מרן שליט"א נערכה אסיפת חירום גורלית עבור ישיבת זכרון מיכאל, בו התאספו אלפי הבוגרים.

במרכזו נשא מנהיג הדור מרן שליט"א:

ברשות מורנו ראש הישיבה שליט"א וברשות הרבנים הגאונים שליט"א

התאספנו כאן יחד עם בוגרי הישיבה לדורותיה, להכיר טובה לישיבה בה גדלנו והתעללים בלימוד התורה, בהליכות עולם, ובהבנה עמוקה על המשמעות האמיתית והנצחית של חיי תורה מובהקים ללא כחל וללא שרק.

הצד השווה שבכולכם, שקנייני הנצח שרכשתם בישיבה עדיין תוססים בקרבכם, וכל התנהלות חייכם כפי שהתחנכתם בישיבה, קנייני נצח העומדים ברוח מצויה וברוח שאינה מצויה.

כולנו יודעים שייחודיותה של הישיבה, היא בלימוד התורה על פי דרך רבינו מאיר נתיבותינו מרן החזון איש ותלמידיו הגדולים זכרונם לברכה לחיי העולם הבא, ובסיעתא דשמיא הישיבה העמידה דורות של תלמידי חכמים הדבקים בדרך אבותיהם ורבותיהם בהתמסרות מוחלטת ללימוד התורה בעמל ובעיון ובחיי רוח ודקדוק הלכה, באופן שאין דומה לו. ברם זכור אותו האיש לטובה, ידידי הטוב רבות בשנים, מורנו ראש הישיבה הגאון הגדול ר' שלום מאיר יונגרמן זכרנו לברכה, שבכל לבבו ובכל נפשו העמיד על מכונם את מוסדות התורה בזכרון יעקב ועל כולנה ייסד וכוון והשתית את הישיבה הקדושה, ויהי ידיו אמונה עד בוא השמש.

ובסיעתא דשמיא, הנהלת הישיבה בראשות ידידנו הרב רפאל מנת שליט"א אשר עמד לימינו של מורנו הרב יונגרמן זצ"ל בחייו, ממשיכים את דרכו בהנהלת המוסדות בטירת הלב ובהתייעצות מתמדת עם ראשי הישיבה שליט"א, וחובת כולנו להכיר טובה לישיבה ולראשיה ולעמוד לימינם ולסייע בעדם ככל הנדרש למען המשך קיומו ושגשוגו של מקום תורה טהור ונשגב זה.

יהי רצון שנוזכה לעשות נחת לבורא יתברך שמו ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, ויזכנו בכל מילי דמיטב ולגדל בנינו לתורה וליראה ולדקדוק המצוות ולהתעלות במידות טובות ובכל חפצי שמים, לאורך ימים טובים עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

רבינו הגיב בפליאה: **יש משגיה, ויש ראש ישיבה...**

שאלה: אבל למעשה פחות מקפידים על בחור, הוא קובע לעצמו את הסדר יום קצת.

רבינו: **יש סדר הישיבה, כשהישיבה אומרת, למה לא?**

שאלה: בישיבה קטנה יותר מפעילים את הבחור, בישיבה גדולה פחות מפעילים.

רבינו: אפשר לפי מה שבישיבה גדולה. אם הוא ממושמע, שיהיה ממושמע למה שעושים, ממושמע.

רבינו לא הסכים לשמוע בזה הצטדקות, והוסיף בחדות: **הוא בחור, הוא גאון עולם... אבל שיהיה ממושמע, וידע לכבד גם בין אדם לחבירו, זה עוד דבר. בלי זה לא קונים תורה.**

הרב אולמן: הבין אדם לחברו זה מוסיף גם בלימוד?

רבינו: ככה מקובל, וככה זה פשוט. לשמוע את השני עד הסוף, אפילו שיש לך סברה הפוכה.

שאלה: יש בחורים שכשהם עולים לישיבה גדולה, הם אומרים שהם לא צריכים לשמוע שיעורים, אפשר לראות בספרים, אפשר לשמוע הקלטות, אולי הוא ישמע מהחברות את היסודות החשובים.

רבינו הגיב בחריפות: **יש שטויות יותר גדולות...**

שאלה: אז הראש ישיבה אומר שצריך להיכנס לשיעורים, כדאי לכתוב את השיעור: זה מוסיף?

רבינו: **לא כל אחד מסוגל לכתוב, אבל מי שיכול, זה טוב מאוד שהוא כותב. אחר כך הוא יהנה מזה מאוד.** בשעת הכתיבה גם מתחדש משהו. תמיד, אם אחד כותב, אז הוא חושב על הדבר. תלוי לפי האופי של הבחור, לא כולם דומים, לא כולם אותו דבר.

שאלה: היום המציאות שבחורים הולכים לישון מאוחר, יותר קשה לקום בבוקר. האם בכל זאת צריך להתאמץ לקום לתפילה בישיבה?

רבינו: **ודאי, ודאי. מצד סדרי הישיבה ומצד הוא בעצמו, מה הוא יעשה? ילך לבית כנסת הגדול שמה? עוד לפני שיתחילו יגמור את התפילה...**

שאלה: ואם יש מניין אברכים בשעה שמונה וחצי?

רבינו השיב בחדות: **אם... אם... אם... יש הרבה "אם אם", כן. אם הוא לא רוצה לקום... קמים! שמים שעון, שעון מעורר וקמים, המחבר אומר 'התגבר כארי'. אם מתרגלים, אחר כך זה קל מאוד.**

שאלה: הנושאים של השקפה, איך היחס לחילוניות, למודרניות, למדינה? עכשיו כשבחורים נמצאים במצב של מתח לפעמים או ויכוחים, זה דבר שבחור צעיר צריך לדעת אותו, צריך ללמוד אותו?

רבינו הגיב בנחרצות: **לא צריכים לחשוב על זה כל כך הרבה.**

שאלה: בחורים לא צריכים לעסוק בנושא הזה של מדינה ודת?

רבינו: **הם צריכים ללמוד, לא לחשוב שום דבר, לא לחשוב. הם צריכים לחשוב בלימוד.** ובין אדם לחברו, לכבד את השני זה מאוד מאוד חשוב, לשמוע את השני, לשמוח שטוב לו וחלילה אם לא טוב לו להצטער. מאד לחיות את השני, כמה שאפשר.

ביקשו ברכה: אז נבקש מהראש ישיבה לתת ברכה מעומקא דליבא לכל הבחורים שנמצאים בכנס.

רבינו: השם יעזור לנו, כמו שאמרנו, שיהיה סיעתא דשמיא, **שהם ידעו שהעולם עומד עליהם, עליהם קיימא עלמא. לימוד התורה, זה הדבר מה שמגן עלינו, זה הגן עלינו תמיד.** ולומדים את זה, והשם יעזור שכל הרדיפות יהיה כחלום יעוף, כענן כולה, כרוח נושבת, ונזכה לזכויות גדולות בכל דבר, ולכל עם ישראל, ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

במעונו של מנהיג הדור מרן שליט"א נערך ע"י תורה דיליה, מעמד כבודה של תורה: הוצאת קונטרסים מפרי עמלם של בני ישיבת דעת תבונות. המעמד נערך בראשות ראש הישיבה ורבניה, ועשרות התלמידים.

רבינו הדריכם בסוגיות בבא בתרא שלמדו, והדריכם במעלות התורה והיראה לקראת העליה לישיבות גדולות - להלן דברי ההדרכה:

דברים חוזרים על עצמם כמה פעמים וצריך לשים לב עליהם. בכל דבר בלימוד, לשים לב. לא ללמוד אותו דרך אגב. בשימת לב ללמוד כל דבר. ולחשוב כמו שהחפץ חיים אמר, לחשוב מה היה בלי זה. זה כתוב גם בראשונים. כל דין שלומדים, מה היה בלי שהגמרא הייתה אומרת, אז מה הייתי אומר? מה הייתי חושב? מה כתוב? לא להגיד זה כתוב.. מה הייתי אומר? למה הגמרא אומרת את זה? זה כלל גדול בלימוד.

לחשוב מה הייתי אומר לולי זה, אז יש כמה אפשרויות. לפעמים התירוץ לדחות את הדבר, פעמים זה רק אגב השני נאמר גם זה, גם זה יש. אבל בעיקר צריך לדעת כל דבר למה, מאי קמ"ל בדבר הזה. ככה אמר החפץ חיים בישיבה שלו עוד בזמנים הקודמים שלו. וגם בראשונים כתוב את זה, ב'דרכי הגמרא' של ר' יצחק קנפנטון זה כתוב. ללמוד בכל דבר לחשוב מה הייתי אומר בלי זה. מה הייתי אומר. לחשוב, צריך לחשוב טוב.

כמו שיש הסיפור. שהבירסקער רב, כשהיה צעיר, (ככה מספרים, אני לא

אחראי) היה מסתכל בספר 'צפנת פענח'. שאל אותו אבא שלו רבי חיים, מה אתה רואה, הוא לא ענה לו שהוא רואה את הבקיות הנוראה. הוא לא ענה ככה, הוא לא ענה את זה. הוא ענה ביידיש, ואחר כך אני אתרגם את זה לעברית למי שלא מבין: **ער שטעלט זיך אפ גוט, הוא נעצר טוב, יודע לעצור.** כאן צריכים לשאול. אז הוא אמר לו, זה נכון. זה הוא למד מאבא שלי, מהבית הלוי. זה סיפור, יש לכם סיפור גם. השם יעזור, **נעצור טוב בכל דבר, לעצור, ואז זה הבסיס של לימוד.** מה כתוב כאן? מה היה בלי זה? מה נאמר כאן? לא להגיד כתוב כאן דבר ...

ראש הישיבה שאל: גם בחור צעיר צריך לחשוב מה היה, מה הוא היה אומר לולי הגמרא?

רבינו: בחור צעיר מלמדים אותו, אבל אני דיברתי לבחורים שכבר עומדים להיות לא צעירים כל כך ... **בחור צעיר שומע כל מה שלומדים, אז הוא צריך לדעת.** אין לי מה להגיד להם שום דבר. אבל אם בחור הגיע לדרגה כזאת, שלומד בישיבה גדולה, שמה לא הולך... לפני שהוא שומע את השיעור, אם ילמדו אותו אחרת, זה יהיה אחרת. אבל שאלו באופן כללי, אז אני עניתי באופן כללי. הצלחה גדולה לכולכם, תצליחו, תלמדו תורה, כי הם חיינו ואורך ימינו, וכל אלה שרודפים אותנו, יהיה כענן כולו כרוח נושבת, כחלום יעוף. ואנחנו נוכל ללמוד תורה עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

לנצל את הכחות שלו. לא ללמוד מתוך לחץ ומאמץ אלא בנעימות ובשמחה עם סיום השנה וסיום שנות הלימוד בתלמודי התורה, התכנסו כאלף תלמידי כיתות ח' למעמד הכנה לקראת כניסה לעולם הישיבות. המעמד המיוחד נערך בהשתתפות ובראשות מרן ורבנן גדולי ישראל שליט"א, מנהלי הת"ת וצוותי החינוך. ובמרכז המעמד צפו בחדרת קודש בשו"ת הדרכה ממנהיג הדור רבינו מרן שליט"א.

שאלה: מה צריכה להיות שאיפה של בחור שנכנס לישיבה: להיות מצוין, או לנצל את הכוחות שלו?

רבינו: **"לנצל את הכחות שלו. לא ללמוד מתוך לחץ ומאמץ אלא בנעימות ובשמחה. הבחור צריך להסתכל על עצמו ועל הכוחות שלו ולא להשוות לאחרים.** בא אלי בימים אלו בחור וביקש ברכה למתיקת בתורה, היה נראה לי שהדבר לא חסר לו מעצמו, אלא הוא רואה את החבר שלו לומד בטעם גדול יותר, ולכן הדבר חסר לו. זו לא הסתכלות נכונה. מה אעשה? פטרתי אותו בברכת הצלחה."

שאלה: איך באמת מגיעים ל"והערב נא", לקבל טעם במה שלומדים?

רבינו: "לומדים וחוזרים, מסכמים את מה שלמדנו, הגמרא שאלה שתי שאלות, ותירצה. ושוב דחתה את התשובה. והמסקנא היא ... כשהסוגיא ברורה, הדברים נעשים נעימים. וכעת אפשר להוסיף שאלה של רע"א, וגם אותה לומר ברור, ליהנות ממנה".

"מרן הרב מפוניבז' היתה לו מתיקות מיוחדת בלימוד. בשיעורים, הוא היה מתלהב כבר בקריאת הגמ'. העילוי הגדול הזה היה מתרגש בשאלת הגמ' עצמה, כמו אדם שמתרגש בקושי גאונית של ה'אור שמח'. הוא הדגיש את היופי שבשאלה. אבל לא כל אחד הוא הרב מפוניבז'."

שאלה: מה כדאי לחפש בחברותא, שיהיה יותר חזק ממני או פחות?

רבינו: **"אין בזה תשובה קבועה, אבל בדרך כלל אם החברותא חזק יותר, החלש מרגיש לא טוב. וזה לא כדאי."**

עוד הוסיף ואמר, כי "אפשר לטעות בלימוד ומותר לטעות. גם אם מתקדמים כמה שורות ורואים שטעו, אין בזה שום חסרון. מרן החזון איש כתב, אין הטעות מקהה כבודו של הלומד. גם אני, יש לי הסכם עם החברותא שלא להציץ בגמרא הלאה. להתרכז בשורה שאנחנו נמצאים בה. לפעמים אני רואה אחר כך שטעיתי ואין בזה דבר רע. אבל אם אחד טועה הרבה והחברותא שלו לא מרבה לטעות, נוצרת הרגשה לא נוחה".

שאלה: בזמנים הפנויים, בבין הסדרים או בערב, כדאי להשקיע עוד במה שלומדים בישיבה, בחזרה והבנה או ללמוד עניינים אחרים?

רבינו: "גם בזה אין תשובה אחידה, מי שלא ברור לו מה שלמד, ודאי צריך לחזור וללמוד את הנלמד בישיבה. **אבל בחור שיוזע היטב את הנלמד בישיבה. כדאי שילמד דברים נוספים. צריך לשאול מישוה שמכיר אותו, אם הר"מ מכיר אותו היטב שישאל אותו.**"

"ולפעמים התשובה הנכונה היא לנסות, וכעבור תקופה לראות אם הדבר מועיל או לא. ואם הנסיון לא הצליח, גם זו הצלחה, הוא עשה את הדבר הנכון. וכדברי החזו"א, הטעות לא מקהה את כבודו של הלומד. גם לבחור מיישיבה גדולה אין בזה תשובה קבועה. כל לומד לפי מצבו ותכונותיו".

לאחר מכן בירך מרן שליט"א: "יד' יצליח שכולם יהיו מרוצים".

- לשותפות בהצלת עולם התורה, חייג לקרן עולם התורה: *6881

- צילומים: דניאל נפוס, מנחת דבר.

- להאזנה לדעת תורה מגד"י בראשם רשכבה"ג מרן רבינו ראש הישיבה הגר"ד לנדו שליט"א, בקו החירום בעניני השעה במספר (ללא פרסומות) 1700-111-306

- כמרכ"כ מידי שבוע י"ל קובץ אוצר הפרשה ובו גליונות מרבותינו זצוק"ל. ניתן להשיג מודפס בבתי הכנסיות באר"ק, וכן ניתן לקבלו במייל: a169258235@gmail.com

- ניתן להעטרף לקבלת הגליון ע"י שליחת הבקשה למייל - a086221800@gmail.com